

UCHWAŁA nr 17 / 2026

Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych

z dnia 12.10.2026 r.

**w sprawie konieczności zwiększenia w 2027 r. wysokości środków PFRON przekazywanych
w ramach algorytmu na działalność warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności
zawodowej oraz wypracowania systemowego mechanizmu finansowania tych placówek**

Na podstawie art. 42 ust. 3 pkt 1b i c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 października 2016 r. w sprawie Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych uchwala się, co następuje:

§ 1.

Krajowa Rada Konsultacyjna do Spraw Osób Niepełnosprawnych dostrzega i docenia dotychczasowe działania Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych podejmowane w celu zabezpieczenia finansowania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) i zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), w tym podwyższanie w ostatnich latach kwot przypadających na jednego uczestnika WTZ i jednego zatrudnionego pracownika z niepełnosprawnością w ZAZ oraz wskazywanie potrzeb finansowych samorządów w planowaniu środków PFRON.

Rada podkreśla jednak, że wieloletnie zaniedbania w finansowaniu tych jednostek oraz obecna skala wzrostu kosztów funkcjonowania placówek, w szczególności kosztów wynagrodzeń, energii, transportu, usług i materiałów powodują, że dotychczasowe zwiększenia nie zapewniają jednak stabilności finansowej systemu i nie pozwalają na bezpieczne planowanie działalności w 2027 r. i w latach następnych.

§ 2.

Krajowa Rada Konsultacyjna uznaje za konieczne zwiększenie w trybie interwencyjnym od 1 stycznia 2027 r. rocznej kwoty środków PFRON przekazywanych w ramach algorytmu nie mniej niż o 3 000 zł:

1. na jednego zatrudnionego pracownika z niepełnosprawnością w zakładzie aktywności zawodowej - z 39 000 zł do nie mniej niż 42 000 zł rocznie;

2. na jednego uczestnika warsztatu terapii zajęciowej z 38 496 zł do nie mniej niż 41 496 zł rocznie.

Rada zwraca się o zabezpieczenie w planie finansowym PFRON na 2027 r. środków pozwalających na sfinansowanie tej podwyżki bez ograniczania środków przeznaczonych na pozostałe zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej realizowane przez samorządy.

§ 3.

Potrzeba zwiększenia finansowania ma charakter pilny. W przypadku ZAZ relacja rocznej kwoty algorytmu do minimalnego wynagrodzenia systematycznie się pogarsza. Przy minimalnym wynagrodzeniu w 2027 r. na poziomie 4 950 zł miesięcznie roczna płaca minimalna wynosi 59 400 zł (70 900,00 zł stanowiące pełne obciążenie pracodawcy), podczas gdy kwota algorytmu na jednego zatrudnionego w ZAZ pozostaje na poziomie 39 000 zł. Oznacza to spadek relacji algorytmu do płacy minimalnej do 7,88, podczas gdy w 2009 r. przekraczała ona 14, a w 2004 r. wynosiła ponad 20.

Wzrost kwoty o 3 000 zł nie usuwa całej narosłej luki finansowej, ale stanowi minimalny, niezbędny krok dla ograniczenia dalszego pogarszania się sytuacji placówek w 2027 r. i ochrony ciągłości zatrudnienia oraz rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami.

§ 4.

Rada zwraca uwagę, że liczba osób korzystających z systemu rośnie. W danych przyjmowanych do podziału algorytmu na 2026 r. wskazano 8 178 osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w ZAZ oraz 29 957 uczestników WTZ. Jednocześnie zobowiązania dotyczące kosztów działania ZAZ i WTZ pochłaniają coraz większą część środków przekazywanych samorządom, co dodatkowo ogranicza przestrzeń finansową na inne bieżące zadania rehabilitacyjne.

Rada odnotowuje również, że Zarząd PFRON, przygotowując założenia do planu finansowego na 2027 r., wskazywał na potrzebę wyższego poziomu środków redystrybucyjnych dla samorządów niż przyjęty w projekcie ustawy budżetowej. Potwierdza to, że problem finansowania WTZ i ZAZ nie może być rozwiązywany wyłącznie przez przesuwanie środków pomiędzy zadaniami w ramach nieadekwatnej puli ogólnej.

§ 5.

Krajowa Rada Konsultacyjna podkreśla, że WTZ i ZAZ są podstawowymi elementami systemu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami. ZAZ zapewniają zatrudnienie i kompleksową rehabilitację osobom, dla których otwarty rynek pracy jest w znacznym stopniu niedostępny, natomiast WTZ zapewniają codzienną rehabilitację społeczną i zawodową oraz przygotowanie do możliwie samodzielnego funkcjonowania i aktywności zawodowej.

Obecny poziom finansowania prowadzi w wielu placówkach do narastających problemów z płynnością, trudności z utrzymaniem wykwalifikowanej kadry, ograniczania wydatków na rehabilitację i organizację pracy oraz konieczności pokrywania niedoborów ze środków organizatorów. Placówki te osiągnęły granicę możliwości dalszego funkcjonowania w modelu opartym na doraźnym uzupełnianiu rosnącej luki finansowej.

§ 6.

Krajowa Rada Konsultacyjna zwraca się do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Pełnomocniczki Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz Zarządu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych o dalszy dialog, którego efektem nie powinno być tylko rozwiązanie problemu finansowania w 2027 r., lecz przede wszystkim uporządkowanie zasad finansowania WTZ i ZAZ na kolejne lata w sposób przewidywalny, transparentny i adekwatny do rzeczywistych kosztów realizacji zadań.

§ 7.

Krajowa Rada Konsultacyjna oczekuje wypracowania, najpóźniej w 2027 r., trwałego mechanizmu finansowania WTZ i ZAZ, obejmującego w szczególności:

1. coroczną, systemową waloryzację kwot algorytmu z uwzględnieniem wzrostu minimalnego wynagrodzenia, inflacji oraz innych istotnych kosztów funkcjonowania placówek;
2. wieloletnią perspektywę finansową umożliwiającą stabilne planowanie zatrudnienia, rehabilitacji, inwestycji i ciągłości wsparcia;
3. prowadzenie konsultacji z odpowiednim wyprzedzeniem, przed przyjęciem kluczowych decyzji budżetowych i zmian w algorytmie;
4. zapewnienie, aby wzrost kwot przeznaczanych na WTZ i ZAZ był finansowany poprzez odpowiednie zwiększenie ogólnej puli środków dla samorządów, a nie kosztem innych zadań rehabilitacyjnych;
5. regularne przedstawianie danych o kosztach funkcjonowania WTZ i ZAZ, liczbie uczestników i zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami oraz skutkach planowanych zmian dla budżetów samorządów i placówek.

§ 8.

Krajowa Rada Konsultacyjna podkreśla, że zwiększenie kwoty algorytmu nie mniej niż o 3 000 zł na jednego uczestnika WTZ i jednego zatrudnionego pracownika z niepełnosprawnością w ZAZ w 2027 r. jest działaniem koniecznym dla zabezpieczenia ciągłości funkcjonowania tych placówek. Jednocześnie podwyżka ta powinna być traktowana jako rozwiązanie pilne na 2027 r., a nie jako substytut systemowej reformy zasad finansowania.

Rada oczekuje, że dalsze decyzje będą podejmowane w rzeczywistym dialogu ze środowiskiem oraz w perspektywie wieloletniej, tak aby WTZ i ZAZ mogły realizować swoje zadania bez corocznego ryzyka utraty stabilności finansowej.

§ 9.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Data i podpis Przewodniczącego

Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych

PODPIS ZAUFANY

Paweł
BILSKI
12.10.2026 19:14:27 GMT+0200
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym